

О СТРАШНОМ СУДУ
СЛУЖБА МЕСОПУСНЕ СЕДМИЦЕ

ПРЕВЕО
ИРИНЕЈ, ЕПИСКОП НОВОСАДСКО-БАЧКИ

СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ
СРПСКА МАНАСТИРСКА ШТАМПАРИЈА 1925. — 85.

У суботу увече **на вечерњу** после почетнога псалма обично стихословље.

На **Господе, повиках** узимамо 10 стихова, те појемо 3 васкрсне и 3 Анатолијеве стихуре из Осмогласника; затим из Троида 4 стихуре дана по узору (= подобан),

глас 6.Узор (= подобан): **Одбацивши сву.**

Кад усхтеш доћи, најправеднији Судијо, да учиниш праведан Суд, седећи на престољу славе Своје, па огњена река страховито све понесе пред Твојим судиштем, док силе небеске стоје код Тебе, а људе у страху суде за све што је ко учинио; тада нас поштеди, спасених.

Књиге ће се отворити, показаће се дела људска пред Судиштем неподношним, сва ће се долина заорити страшним вриском од плача, гледајући како Твој праведни суд предаје на вечне муке све који згрешише, и како залуд плачу, о милосрдни! Зато те молимо, о Добри, поштеди нас који појемо Теби, једини многомилостиви.

Затрубиће трубе, остаће празни гробови, и ускрснуће сва природа људска с трепетом. Који учинише добро радују се радосно, чекајући да приме награду; а који згрешише стрепе, ридајући љуто на муке послани, одлучени од избраних. Господе славе, смилуј се, добри, на нас, и усуди нам судбину оних који Те заволеше.

Плачем и јадикујем када узмем на ум огањ вечни, таму најкрајњу и бездану, љутога црва, па још шкргут зуба и непрестани бол, који ће снаћи оне што згрешише прекомерно, и Тебе предобра разгњевише злим владањем, а ја јадник један сам и први међу њима. Но Судијо, милосрдан, милошћу их спаси Својом.

Слава, глас 8.

Кад поставе престоле и отворе књиге, и Бог седне да суди, о да страхоте тада, док анђели ту стоје у страху, а огњена река носи! Шта да тада учинимо, људи, одговорни за премноге грехе? Кад будемо чули како зове благословене од Оца у царство, а грешнике шаље на мучење, ко ће издржати ону страшну пресуду? Али Спаситељу, једини људски пријатељу, царе над вековима, обрати ме покајањем, и смилуј се пре него што стигне крај.

И сада, богородичан први, по владајућем гласу.

*Улаз (=вход). Светлости тиха; прокимен: **Господ се зацари**, и редом.*

На литији

Слава, самогласно, глас 7.

Разумевши заповести Господње, поживимо овако: нахранимо гладне, напојмо жедне, оденимо наге, примимо странце, обиђимо болне и оне у тамници, да и нама рекне Онај Који ће судити свој земљи: ходите, благословени оца мојега, примите припремљено за вас царство.

И сада.

Притичући под твој заклон, Госпођо, сви на земљи рођени кличемо теби: Богородице, надо наша, избави нас од прекомерних греха, и спаси наше душе.

За стихове стихуре из Осмогласника по азбуци.

Слава, глас 8. Авај мени, мрачна душо, докле ли се зла отрести нећеш? Докле ли ћеш трома лењити се? Што не мислиш на страшни час смртни, што не застрепиш од страшнога судишта Спасова? јер чим ћеш се бранити, шта ли ћеш одговарати? Поступци твоји стоје ту да те оптуже, дела те као тужиоци туже. Настаде, душо, време последње; пожури, потеци, повичи с вером: згреших, Господе, згреших Ти! Али знадем, људски пријатељу, милосрђе Твоје; пастиру добри, не одлучи ме од места с десне стране Твоје из велике милости Своје.

И сада, богородичан: Неудата Дјево.

За отпуст: Богородице Дјево, радуј се, три пута, и даље поредак бденија. Чита се и из Дела Апостолских.

На јутрењу.

Бог је Господ по гласу тропара из Осмогласника; васкрсни тропар и богородични; затим обично стихословље. Читамо, у три одсека, и говор Богословов о љубави к сиромаштву, који почиње: Људи браћо, сиромаси са мнош. Онда полијелеј. Степени по гласу. Прокимен, и редовно јутарње јеванђеље. Псалом 50. Слава, глас 8.: Отвори ми врата покајања. И сада, богородичан: На стазе спасења, по узору. Затим 6. глас: Смилуј се, Боже, Мислећ јадан на зло много што учиних.

И канон васкрсни и богородични на 6, и триодски на 8.

КАНОН, ДЕЛО ГОСПОДИНА ТЕОДОРА СТУДИТСКОГ, ГЛАС 6.

ПЕСМА ПРВА.

Ирмос: *Помоћник и заштитник би ми на спасење. То је мој Бог, и ја ћу Га славити; Бог мојега оца, и ја ћу Га уздизати, јер се славно прославио.*

Уплашен се грозим, кад помислим на страшни дан неисказаног доласка Твојега; прозирем дан у који ћеш сести да судиш живима и мртвима, Боже мој свесилни.

Када доћеш, Боже, усред хиљада и десетина хиљада анђелских, небеских власти, допусти и мени јаднику да Те, Христе, сретнем на облацима.

Амо, узми на ум, душо моја, онај час и дан када Бог јавно иступи, па тужи, плачи, да се наћеш чиста у часу истрагс.

Плаши, ме и страши паклени огањ који се не гаси, љути црв, шкргут зуба; но попусти ми, опрости, и уврсти ме, Христе, у ред Твојих избраника.

О, да и ја јадник чујем твој мили глас, када позове свеце твоје на радост, па да стекнем неисказану насладу царства небескога.

Не води ме на суд, износећи моја дела, испитујући речи и истражујући мере; него ме спаси, Свесилни, не гледајући по милости Својој на моја неваљалства.

Слава. Тролична Јединице, највласнији Господе свему, најсавршенија власти пре свакога почетка, Ти нас спаси, Оче, Сине и Душе свети.

И сада. Ко роди Сина, незачета по закону отачком? Њега ето, Отац без матере рађа. Необична чуда! Јер ти си, Чиста, родила Бога уједно и човека.

Катавасија. Помоћник и заштитник би ми на спасење. То је мој Бог, и ја ћу га славити; Бог мојега оца, и ја ћу га уздизати, јер се славно православио.

ПЕСМА ТРЕЋА.

Ирмос: Учврсти, Господе, срце моје уздрмано на камену заповести Твојих, јер си Ти једини свет и праведан.

Господ иде, и ко ће издржати страх од Њега? Ко ће се појавити пред лицем Његовим? Али спремна буди, о душо, за сусрет.

Пожуримо, плачимо, помиримо се с Богом пре свршетка; јер је страшап суд, на коме ћемо сви стати наги.

Смилуј се, Господе, смилуј ми се, вапијем ти, када дођеш с анђелима својима да сваком даш што је заслужио делима.

Како ћу издржати, Господе, неподносни гњев суда Твојега, кад не послушах Твоје заповести? Али поштеди, поштеди ме у судњи час.

Обрати се, уздахни, јадна душо, пре него што дође крај свечаности живота, пре него што Господ затвори врата од шатора.

Згреших, Господе, како нико други међу људима, скривих више од човека. милостив ми буди пре суда, људски пријатељу.

Слава. Проста Тројице, нестворена, природо без почетка, коју поју у трима лицима! Спаси нас који се с вером клањамо Твојој моћи.

И сада. Живу Реч изведе из себе, пречиста, рођењем без семена, која прими тело у утроби Твојој, неизменљиво. Слава, Божја Мајко, Рођењу Твојему.

Катавасија. Учврсти, Господе, срце моје уздрмано на камену заповести твојих, јер си ти једин свет и праведан.

Сједалан, глас 1., по узору: Гроб твој, Спаситељу.

Судиште је Твоје страшно. а суд праведан; дела моја неваљала. Али Ти ме, Милостиви, претекни и спаси и ослободи од муке, избави ме удела међу јарцима, и допусти да Ти станем с десне стране, судијо најправеднији.

Богородичан. Сасвим непорочна, чиста (Дјево), божанственим Духом примила си у утроби својој Творца свију и Бога Својега и Саздатеља, и родила без квара. Славећи Њега, Теби појемо, Дјево, дворцу цара славе и откупу света.

Други сједалан, глас 6.

Помишљајам на страшни дан, и тужим са својих дела злих. Како ћу одговорати бесмртном цару? С каквом ћу смелошћу погледати на судију неваља-

лац ја? Милосрдни Оче, Сине Јединче, Душе свети, смилуј се на мене.

Слава, исти глас. **Кад** седнеш, милостиви у долини плачној, на место које одреди, да извршиш праведни суд, не објави мојих тајних (дела), нити ме посрами пред анђелима, него ме поштеди, Боже, и смилуј се на ме.

И сада, богородичан, глас исти. **Надо** свету, добра Богородице Дјево! Твоје и једино страшно заступништво молим: буди милосрдна људима, које лако сналазе неприлике. Умоли Бога милоснога, једина благословена, да избави душе наше од сваке претње.

ПЕСМА ЧЕТВРТА.

Ирмос: *Чу пророк долазак твој, Господе, и уплаши се, да ће девојка да Те роди, и да ћеш се јавити људима, па говораше: чух вест о Теби, и уплаших се; слава сили Твојој, Господе.*

Наста дан, суд је већ на прагу. Буди будна, душо, тамо где се скупљају цареви заједно с кнежевима, богати с убогима, и сваки ће од људи добити што је заслужио делима.

По чину својем биће испитани монах и јерарх, старац и младић, слуга и господар, удовица и девојка, биће преслушани, и тешко тада свима којима живот није без кривице!

Неумитан је суд Твој, не може се преварити Твоје судишге вештим говорењем, не заварава одветничко уверавање, што сведок наводи правду не заводи. Јер Ти, Боже, изводиш на суд што је у сваком сакривено.

О да не дођем у земљу плачевну, да не видим место таме, Христе мој, Речи, нити да будем свезан по рукама и ногама избачен ван шатора твога, носећи сав јадник оскврњену хаљину непропадљиву.

Кад судећи свету разлучиш грешне од праведних, уврсти ме за једнога међу овцама твојима, а разлучи ме од јараца, људски пријатељу, да чујем онај Твој глас с благословом.

Кад настане истрага и отворе се књиге учињених (дела), шта ћеш радити, о несретна душо, чиме ћеш се бранити на судишту, кад немаш плодова правде да принесеш Христу и Створитељу твојему?

Слушајући тужњаву и речи богатога у пламену од муке, плачем и јадикујем јадан, и сам за исто под судом, и молим се: смилуј се на мене, Спаситељу света, у време суда.

Слава. Славим Сина од Оца, и Духа, као од сунца светлост и зрак; Сина по рођењу, јер је и рођен, а Духа по изласку, јер и излази, божанствену Тројицу, која је једнако без почетка, и којој се клања све створено.

И сада. Ти си, чиста, родивши Бога и човека, једнога Њега у оба вида, била девојка која је родила детенце и сачувала чистоту. Твоје чудо, Дјево Мајко, задивљује свакога који чује и помисли.

Катавасија. *Чу пророк долазак Твој, Господе, и уплаши се, да ће девојка да Те роди и да ћеш се јавити људима, па говораше: чух вест о Теби, и уплаших се; слава сили Твојој, Господе.*

ПЕСМА ПЕТА.

Ирмос. *Мене, молим, што у ноћи раним, обасјај, о људски пријатељу, и упути и мене по наредбама Твојим, и научи ме да свагда чиним вољу Твоју.*

Трепет неисказани и страх је тамо; јер ће доћи Господ и с њим дело свакога од људи, па ко неће од сада и у будуће јадиковати за себе?

Огњена ме река буни, топи ме, гули ме шкргут зуба, тама бездана; па што и како да учиним да Бога умилостивим?

Поштеди, поштеди, Господе, слугу својега, да ме не би предао свирепим мучитељима, анђелима љутим, код којих се онде не може наћи мира.

Кнез и вођ су тамо скупа, богати, незнатни, велики и мали, заједно их подједнако преслушавају. Тешко за будуће сваком неприправном.

Попусти, остави, Господе, и опрости штогод ти згреших, и немој ме показати тамо пред анђелима у осуди на огањ и срамоту бескрајну.

Поштеди, поштеди, Господе, своје створење! Згреших, опрости ми, јер си по природи чист једино Ти, и нико други осим Тебе није без порока.

Слава. Појем те, Тројице, јединицу по природи, која нема почетка, недостижну, власну, царску, најсавршеније јединство, Бога, и светлост, и живот, и Сачинитеља света.

И сада. Натприродним порођајем твојим, чиста (Дјево), за тебе се очевидно порушише природни закони; јер без клице рађаш Бога од пре векова, од Оца рођена.

Катавасија. *Мене, молим, што у ноћи раним, обасјај, о људски пријатељу, и упути и мене по наредбама Твојим, и научи ме да свагда чиним вољу Твоју.*

ПЕСМА ШЕСТА.

Ирмос. *Повиках од свег срца свог к милостивом Богу, и чу мене из најдоњег ада, и подиже из квара живот мој.*

О страшном доласку Твојем, Христе, када се појавиш с неба, када буду постављени престоли и књиге се отворе, поштеди, поштеди тада, Спаситељу, Твоје створење.

Тамо ништа не може помоћи, кад Бог буде судија, ни вредноћа, ни вештина, ни слава, ни пријатељство, ако није у делима снага твоја, душо моја!

Тамо су скупа кнез и вођ, ништ и богат, душо; не вреди отац, не помаже мати, нити брат избавља од осуде.

Помишљајући, душо, на страшну истрагу пред судијом, згрози се одавде; спреми говор, да не будеш осуђена на вечне узе.

Не дај, Господе, да одгурнут од тебе чујем: „узми своје”, нити: „иди у огањ проклети”, него мили глас за праведнике.

Избави ме, Господе, од адских врата, пропасти и таме неосветљене, из подземља, и од огња који се не гаси, и од сваке друге муке вечне.

Слава. Појем божанство тројичнога јединства, Оца и Сина и божанственога Духа, силу једне власти, коју заједнички држе три особе.

И сада. Ти си, чиста (Дјево), врата, кроз која Једини прође, ушавши и изишавши, и браву девојаштва не отворивши, Исус, створитељ Адамов и син Твој.

Катавасија. *Повиках од свег срца свог к милостивом Богу, и чу мене из најдоњег ада, и подиже из квара живот мој.*

Кондак, глас 1. Кад дођеш, Боже, на земљу са славом, и све задрхће, огњена река понесе пред судом, књиге се отворе и тајне покажу; тада ме избави од огња који се не гаси, и пусти ме да Ти станем с десне стране, судијо најправеднији.

Икос. Помишљајући, предобри Господе, на Твоје страшно суђење и на судњи дан, грозим се и бојим се, оптужен од своје савести. Кад будеш сео на Свој престо и учинио истрагу, тада се нико неће моћи одрећи греха, док истина оптужује, а плашња обузима. Јер паклени ће огањ тада веома да захуји, а грешници да зашкргућу. Зато се смилуј на ме пре свршетка, и поштеди ме, судијо најправеднији.

Синаксар из Минеја, затим овај.

Овога дана чинимо спомен на други и неумитни долазак Христов.

Кад, Судијо свима, седнеш да судиш земљи, досуди ми да будем достојан онога гласа: „ходите”!

Овај дан божанствени оци метнуше после двеју прича, да не би когод, кад сазна из њих Божју љубав к човеку, лењо живео и говорио: Бог воли човека, па када се уклоним од греха, све ћу лако извршити. Метнуше овде овај страшни дан да застраше смрћу и очекивањем будућих злих ствари и упуте к врлини оне који безбрижно живе, како се не би уздали само у љубав к човеку него и да виде да је судија праведан, и чини сваком по делима. Осим тога, пошто пређоше и душе, требаше и судија да дође. И овај је празник нека слика. Јер данас је учињен заврштак свима празницима, као што ће и онај дан бити најпоследњи за нас. Јер треба имати на уму да ће за идућу недељу бити одређен (спомен на) почетак света, и како је Адам отпао од раја; а овај је дан крај свима данима и самом свету. Мислим да овај спомен метнуше у месопуст да спрече раскош и сувишна јела због страха од празника, а да нас упуте на милост к ближњем. А осим тога, зато што смо због јела изгнани из Едема и доспесмо пред суд и проклетство, метнуше овде овај празник, јер ћемо идуће недеље као бити изгнани са Адамом из раја, док опет Христос не дође да нас уведе у рај. Вели се „други долазак”, јер прво нам је већ дошао у телу, али у тишини и без славе. Сада ће пак доћи с натприродним чудима и с видном светлошћу с неба, и у телу, како би га сви познали, да је то исти онај који је и пре дошао и спасао људски род, те сада опет хоће да му суди, да ли је добро сачувао што му је дао. Кад ће бити тај долазак? Нико не зна, јер је Господ то сакрио и од апостола. Рекао је да ће дотле бар бити неки знаци, које су неки свети људи опширније протумачили. Говоре тако да ће његов долазак бити после седам тисућа година, а пре његова доласка ће доћи Антихрист, и родиће га, како вели свети Иполит Римски, нека прљава жена, тобожња девојка, Јеврејка из племена Данова,

који беше син Јаковљев. Он ће дакле јавно ходити по Христу и чиниће чуда каква је и Христос чинио, и мргве ће подизати. Али све ће чинити само опсеном: и рођење, и тело, и све остало, као што вели апостол. И тада ће се, вели, јавити син погибли... са сваком силом и знацима и лажним чудесима. Али се неће сам ђаво претворити у тело, како вели Јован из Дамаска, него ће човек што се роди у блуду примити све чињење сотонино, и одједном ће устати. Онда ће свима бити добар и кротак. Тада ће настати велика глад; он ће угодити људима, и проучиће божанствене књиге и к посту ће привикнути. Људи ће га присилити и прогласити за цара. Много ће волети јеврејско племе; стићи ће и у Јерусалим и храм ће њихов сазидати. А пре седам година, као што вели Данило, доћи ће Енох и Илија, и проповедаће људима да га не приме. Но он ће их ухватити и измучити, па им одсећи и главе. Они ће пак који се одлуче да остану у побожности далеко побећи. Но кад их нађе у горама, мучиће их демонима. Али оних седам година ће се скратити ради изабраника, и биће велика глад, јер ће се пореметити саставни делови у природи, да замало сви не угину. Но после тога ће одједном као муња с неба бити долазак Господњи, а напред ће ићи његов часни крст, и огњена ће река пред њим ићи клокоћући и чистећи сву земљу од прљавштине. Одмах ће бити ухваћен и Антихрист и његове слуге, и биће предани у вечни огањ. Пошто анђели затрубе, одједном ће доћи са свих крајева земаљских сав људски род из свих стихија у Јерусалим, јер је он у средини света, и тамо се поставише престоли на суду и то са својим телима и душама, пошто се сви промену у непропадљиву природу и добију један изглед, те се и они природни саставци промене на боље. А Господ ће једном речју разлучити праведне од грешних. И који добро чине отићи ће добивши живот вечни, а грешни пак на вечну муку, а томе неће бити никада краја. А треба знати да тада Христос неће тражити поста нити наготе ни чудеса; добре су и те ствари; но много боље од тога, а то је милостиња и сажалење. Јер ће праведницима и грешницима рећи неких шест ствари: огладнех, и додосте ми јести; ожеднех, и напојисте ме; бејох странац, и примисте ме; наг, и оденусте ме; болан, и посетисте ме; у тамници бејох, и дођосте к мени. Јер што учинисте једном од ових малих, мени учинисте, што по сили сваки може учинити. И тада ће сваки језик да исповеди да је Господ Исус на славу Бога Оца. Ово су пак муке које спомиње свештено јеванђелије: тамо ће бити плач и шкргут зуба, црв њихов неће умрети, и огањ се њихов неће угасити, и баците га у таму најкрајњу.

Светло дакле примивши све то, црква Божја мисли да храна и царство небеско значе живљење светих људи с Богом заједно, ону будућу свагдању светлост и уздизање. Мучење пак и тама и слично значе удаљеност других од Бога и трошење душе савешћу, што се лењошћу и пролазном храном лишише божанскога сјаја.

Христе Боже, својом неисказаном љубављу допусти нам (да чујемо) Твој мили глас, и уврсти нас међу оне који су ти с десне стране, и смилуј се на нас. Амин.

ПЕСМА СЕДМА.

Ирмос. *Згрешисмо, преступисмо, скривисмо пред Тобом; нити пазисмо нити чинисмо како си нам наредио . Али нас немој сасвим оставити, о Боже отаца.*

Паднимо и заплачимо пре онога суда, верни, кад небеса пропадну, звезде спадну и сва се земља побрка, да нам милостив буде на крају Бог отаца.

Неумитна је истрага, страшан је суд тамо где се судија не да преварити, где се не може наклоност стећи даровима. Него ме поштеди, Господару, и избави ме од свакога гњева Својега страшнога.

Господ долази да суди. Ко ће издржати кад Га види? Грози се, јадна ми душо, грози се, и спреми дела своја за излазак, да ти милостив и милосрдан буде Он, [благословени] Бог отаца.

Буни ме огањ који се не гаси, прељути шкргут црви, страши ме ад што душу мори, а никако да се право скрушим. Него, Господе, Господе, учврсти ме пре свршетка у страху Твојем.

Падам пред Тобом и као сузе приносим Ти речи своје: згреших како не згреши ни блудница, преступих како нико други на земљи. Али се смилуј, Господару, на Своје створење и позови ме.

Обрати се, [душо], покај се, откри сакривена (дела), збори Богу Који све зна: Ти знаш моја тајна (дела), једини Спаситељу; али Ти ми се смилуј, као што поје Давид, по милости Својој.

Слава. Тројицу, једно по бићу, и једно, троје по лицима, појем. То су: Отац, Син и свети Дух, једна сила, воља и чињење. Један је Бог три пута свет, једно царство сасвим једновласно.

И сада. Најдивнији Бог излази из шатора утробе Твоје, обучен као цар у скрлет боготкани, тајанствено обојен пречистом крвљу Твојом, неудата, и царствује на земљи.

Катавасија. *Згрешисмо, преступисмо, скривисмо пред Тобом; нити пазисмо нити чинисмо како нам нареди . Али нас немој сасвим оставити, Боже отаца.*

ПЕСМА ОСМА.

Ирмос. *Којега небеске војске славе, и од Којега стрепе херувими и серафими, појте, све што дише и створено што је, благосиљајте и уздижите у све векове.*

Кад помислим, Господе, на сусрет о страшном твојем другом доласку, дрхћем од претње Твоје, бојим се гњева Твојега: спаси ме, вичем, од тога часа заувек.

Кад Ти, Боже, будеш судио све, ко ће од рођених на земљи издржати, будући уплашен? Јер тада ће огањ који се не гаси и црв који веома шкргуће примити за увек осуђене.

Кад позовеш, Христе, све што дише да судиш у исти мах, (настаће) тада велик страх, велика невоља, само дела ће помоћи за свагда.

Судијо свима, Боже мој и Господе, о да чујем тада твој жељени глас, да видим светлост Твоју велику, да сагледам Твоје шаторе, да посматрам славу Твоју; радујући се кроз векове.

Праведни судијо, Спаситељу, смилуј се, избави ме од огња и претње, коју по суду праведно треба да сносим; попусти ми пре свршетка кроз врлину и покајање.

Када седнеш, Судијо, милосрдан, и покажеш страшну славу Своју, Христе, о да страха тада док пећ гори и сви стрепе од неподносна судишта Твојега!

Благосиљамо Оца [и] Сина и светога Духа, [Господа].

Поштујем Бога једнога по бићу, појем три ипостаси разговетно, друге, али не друкчије, јер једно је божанство у трима Лицима, Отац, [и] Син, и божанствени Дух.

И сада. Изишавши из најсветлије утробе твоје, Христос, велика светлост онима који су у тами, засја као младожења из шатора, о Чиста, Сунце Правде синувши обасја свет.

Хвалимо, благосиљамо, клањамо се Господу, појући и уздижући у све векове.

Катавасија. *Којега небеске војске славе, и од којег стрепе херувими и серафими, појте, све што дише и створено што је, благосиљајте и уздижите у све векове .*

ПЕСМА ДЕВЕТА.

Ирмос. *Зачећа без клице необјашњив пород, Матере безмужне бремени-тост без клице. Јер рођење Божје обнавља природу. Зато Те сва покољења православно величамо као Матер Бога нашега.*

Господ долази да укроти грешне, да праведне спасе. Грозимо се, тужимо, и узмимо на ум онај дан у који ће, кад открије незнана и сакривена људска дела да плати по заслуги.

Уплаши се и задрхта Мојсије, видећи те одзада. Па како ћу ја тада јадан издржати, гледећи те у лице, када будеш дошао са неба? Него ме поштеди, мило срдни, у милостивом старању своме.

Данило се уплаши од часа истражнога. Шта ли ћу несрећник претрпети ја онога самог дана страшнога, Господе који долазиш? Него ми дај да Ти пре свршетка угодљиво послужим, и да ме допадне царство Твоје.

Огањ се приправља, црв се спрема. Весела слава, олакшица, светлост безвечерња, радост праведних. Ко је дакле блажен да избегне мучење онога првога, наследивши ово друго?

О нека ме не одврати, Господе, од лица Твојега јарост гњева Твојега и да не чујем твојега гласа који проклиње, у огањ шаље; него да и ја тада уђем са свецима Твојима у радост непропадљива шатора Твојега.

Ум је рањен, тело малаксало, дух болује, реч је изнемогла, изумро живот, крај је пред вратима. Шта ћеш дакле учинити, јадна душо моја, када дође Судија да ти испита дела?

Слава. Једини родитељу Јединога, Оче сина Јединца, и Једини у Јединога, светлости, одсјају светлости, и једини свети Душе јединога Бога једино, који си заправо Го- спод Господа, о Тројице, Јединице света, спаси мене који зборим о твоме божанству.

И сада. Диви ме чудо твојега порођаја, о најнепорочнија, како зачињеш

без клице несхватљивога. Реци како девијеш родивши као мати?— Прими с вером оно што је над природом и поклони се Рођеноме, јер (Бог) што хоће то и може.

Катавасија. *Зачећа без клице необјашњив пород, Матере безмужне бременитост без клице! Јер рођење Божје обнавља природу. Зато те сва покољења православно величамо као Матер Бога нашега.*

Егзапостилар јутарњи, затим овај, по узору: Са ученицима отиднимо горе.

Кад размишљам о страшном дану судњем и о неисказаној слави Твојој, касвим се грозим, Господе, и дрхћући од страха вапијем: када дођеш на земљу, Христе, да судиш свему, Боже, са славом, избави ме тада, милостиви, од свакога мучења, допустивши, Господару, да ти станем с десне стране.

Други, по узору: Жене, чујте.

Ево иде дан Господа Сведржитеља, па ко ће издржати страх Твога доласка? Јер то је дан јарости и пећи што гори, у који ће Судија сести и сваком одредити по заслуги.

Богородичан. **К**ад помислим на час истраге и страшнога доласка Господара што воли човека, сав стрепим и сетан ти вапијем: судијо мој најправеднији и једини много милостиви, прими ме покајника на молбу Богородичину.

На Хвалите

4 васкрсне и 1 Анатолијева стихира из Осмогласника, и 4 из Триода, глас 6., самогласне.

Стих: *Све што дише нек Господа хвали.*

Одану оном и часу размишљам кад сви наги и као осуђени станемо пред неумитнога судију. Тад ће труба врло да затруби, и темељи земљи да се стресу, и мртви ће устати из гробова, сви ће једног узраста да буду, тајна ће дела свију пред Тобом бити јавна, и удараће се и заплакаће се, и у крајњи ће огањ отићи који се никад не покајаше, а удео ће праведних с радошћу и весељем ући у дворану небеску.

Стих: *Хвалићу те, Господе, свим срцем својим, казиваћу сва чудеса Твоја.*

Ода часа тада и да страшна дана, кад Судија седне на страшно престоље! Књиге се отварају, и дела се оптужују, и објављују се тајне ствари мрачне. Анђели обилазе скупљајући све народе. Ходите, чујте, цареви и кнежеви, слуге и слободњаци, грешници и праведници, богати и сиромаси, јер Судија иде да суди свој васељени. И ко ће издржати пред лицем Његовим, кад анђели иступе с оптужбом против дела, помисли и размишљања, како ноћних тако и дневних? О да часа онда! Но пре него што стигне свршетак, пожури се, душо, кличући: Боже, обрати ме и спаси, једини милосрдни.

Глас 8. Стих: *Веселићу се и радоваћу се Теби, појаћу имену Твојему, највиши.*

Пророк Данило, човек мио Богу би, и видевши на што Бог имаде власт, овако вапијаше: седе суд и књиге се отворише! Пази, душо моја, ако пос-

тиш, не одгурни ближњега својега; ако ли се уздржаваш од јела, не осуђуј брата својега, да не изгориш као восак, кад будеш послана у огањ, него да те Христос без сметње уведе у царство Своје.

Глас 1. Стих: *Устани, Господе Боже мој, нека се подигне рука Твоја, не заборави убогих Твојих никада.*

Очистимо себе, браћо, царицом над врлинама. Ево дође делећи нам богатство добрих (ствари): успављује надимања страсти и с Господарем мири оне који згрешише. С весељем је дочекајмо стога, вапијући Христу Богу: Ти који си устао из мртвих, сачувај неосуђене нас који Те слаavimo јединога безгрешнога.

Слава, то исто.

И сада. Веома си благословена, Богородице Дјево, јер Онај Који доби тело од Тебе зароби ад, Адама позва натраг, проклетство уби, Еву ослободи, смрт умртви, а ми оживесмо. Зато с песмом кличемо: благословен нека је Христос Бог, Чија добра воља беше то. Слава теби!

*Славословље велико и отпуст. Затим обична литија у притвору, којом приликом појемо **Слава, И сада, јеванђелску стихиру.** Додајемо и **Први Час**, на коме се чита оглас преподобнога оца нашега Теодора Студитскога.*

На литургији

Изобразитељна, и Блажена по гласу, на 6, и од шесте песме триодскога канона на 4.

Прокимен, глас 3. Велик је Господ наш, и велика је сила Његова, и разуму Његову нема мере.

Стих: *Хвалите Господа, јер је добро појање, Богу нашему нека слатка буде хвала.*

Апостол Коринћанима, зачало 140.

Браћо, јело нас неће препоручити Богу, јер нити ћемо бити мањи ако не једемо, нити већи ако је демо. Али се чувајте да како ова слобода ваша не постане спотицање слабима. Јер ако тебе, који имаш разум, види ко у идолској цркви где седиш за трпезом, неће ли његова савест, зато што је слаб, поучити се да једе идолске жртве? И с твога разума погинуће слаби брат, за којега Христос умре. Тако кад се грешите о браћу, и бијете њихову слабу савест, о Христа се грешите. Зато ако јело саблажњава брата мојега, нећу јести меса до века, да не саблазним брата својега. Нисам ли ја слободан? Нисам ли апостол? Не видех ли Исуса [Христа], Господа нашега? Нисте ли ви дело моје у Господу? Ако другима и нисам апостол, али вама јесам, јер сте ви печат мојега апостолства у Господу.

Алилуја глас 8. Ходите, обрадујмо се Господу, кликнимо Богу Спаситељу нашем.

Стих: *Претекнимо пред лице Његово с хвалом, и кличимо Њему у псалмима.*

Јеванђеље по Матеју, зачало 106.

Рече Господ: кад дође Син Човечји у слави Својој и сви [свети] анђели с Њиме, онда ћс сести на престолу славе Своје, и сабраће се пред њим сви народи, и разлучиће их између Себе као пастир што разлучује овце од јараца, и поставиће овце с деспе стране Себи, а јариће с леве. Тада

ће рећи цар онима с десне Му стране: ходите, благословени Оца мојега, примите царство које вам је приправљено од постања света. Јер огладнех, и дасте Ми да једем; ожеднех, и напојисте Ме; странац бејах, и примисте Ме; го, и оденусте Ме; разболех се, и обиђосте Ме; у тамници бејах, и дођосте к Мени. Тада ће му одговорити праведници говорећи: Господе, кад Те видесмо гладна, и нахранисмо; или жедна, и напојисмо; кад ли Те видесмо странца, и примисмо; или гола, и оденусмо; кад ли те видесмо болна или у тамници, и дођосмо к Теби? И одговарајући цар, рећи ће им: заиста вам кажем, кад учинисте једноме од ове Моје најмање браће, Мени учинисте. Тада ће рећи и онима с леве стране: идите од Мене, проклети, у огањ вечни приправљени ђаволу и анђелима његовим. Јер огладнех и не дадoste Ми да једем; ожеднех, и не напојисте Ме; странац бејах, и не примисте Ме; го, и не оденусте Ме; болан и у тамници, и не обиђосте Ме. Тада ће му одговорити и они говорећи: Господе, кад Те видесмо гладна или жедна, или странца или гола, или болна или у тамници, и не послужисмо Те? Тада ће им одговорити говорећи: заиста вам кажем, кад не учинисте једном од ових најмањих, ни Мени не учинисте. И ови ће отићи у муку вечну, а праведници у живот вечни.

Причастан: *Хвалите Господа с небеса, хвалите га на висини .*

Други: *Радујте се праведници пред Господом, праведнима доликује славити.*